

Gebiedsverduurzaming

samen kan je alles

November, 2016
Jeanke van der Haar

Leidend in de energietransitie

Integrale en gedurfde oplossingen

154.950 (6.400 NL)
medewerkers

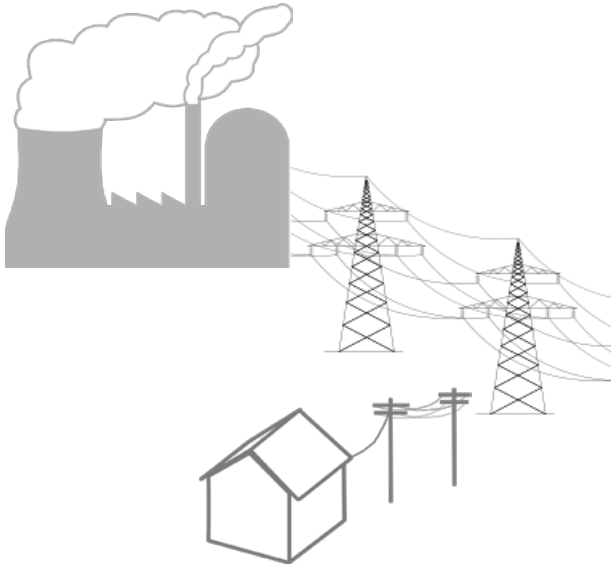
€69,9 mld (€ 1,8 mld NL)
omzet in 2015

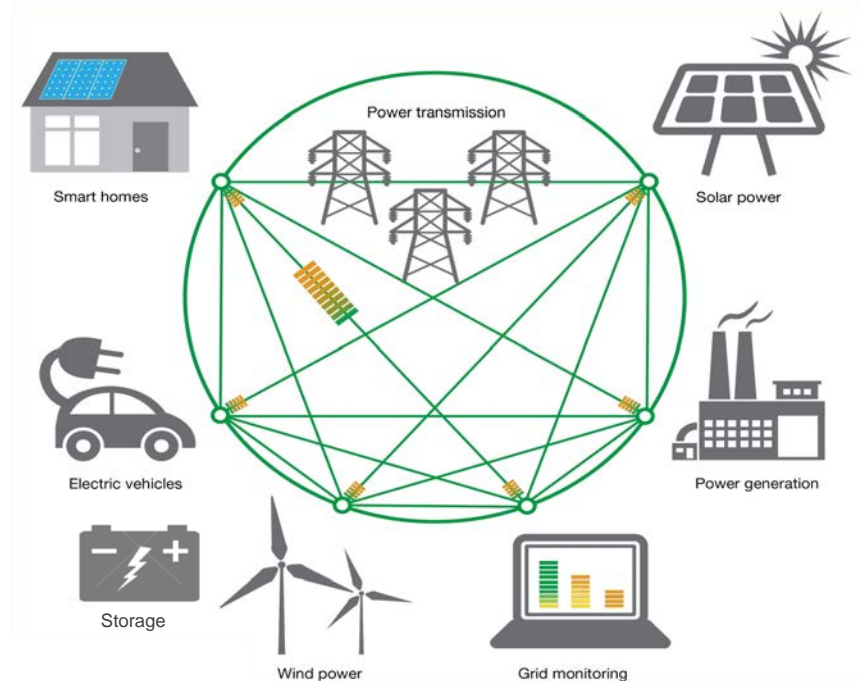
900 onderzoekers
in 11 R&D centers

Het energiesysteem verandert

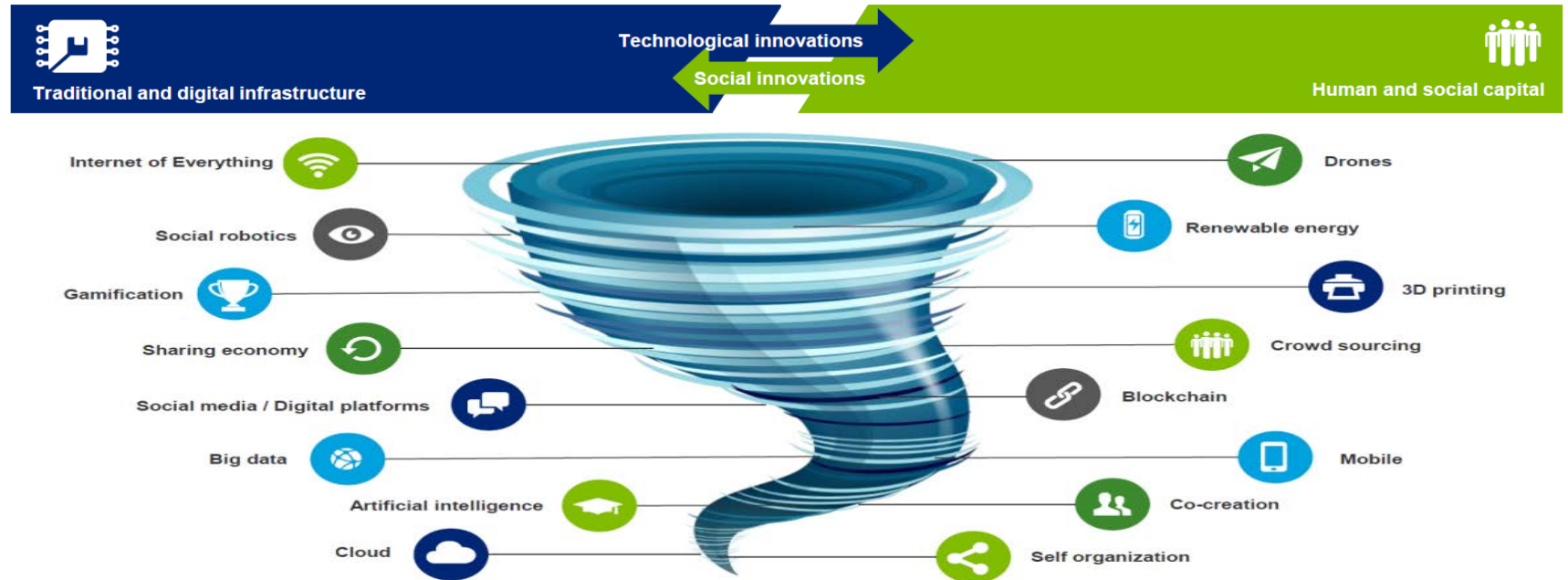
- Centrale opwek
- Eénrichtingsverkeer elektriciteit
- Duidelijke rollen

- Decentrale opwek
- Multi richtingsverkeer elektriciteit
- Consumenten worden producenten

Disruptieve technologieën en innovaties

Klimaatverandering geeft de 'sense of urgency' om iets te doen – maar het zijn de technische en sociale innovaties die het mogelijk maken.

© Deloitte; Smart Cities, How rapid advances in technology are reshaping our economy and society

Nieuwe oplossingen

TU/e Technische Universiteit
Eindhoven
University of Technology
Innovation Lab

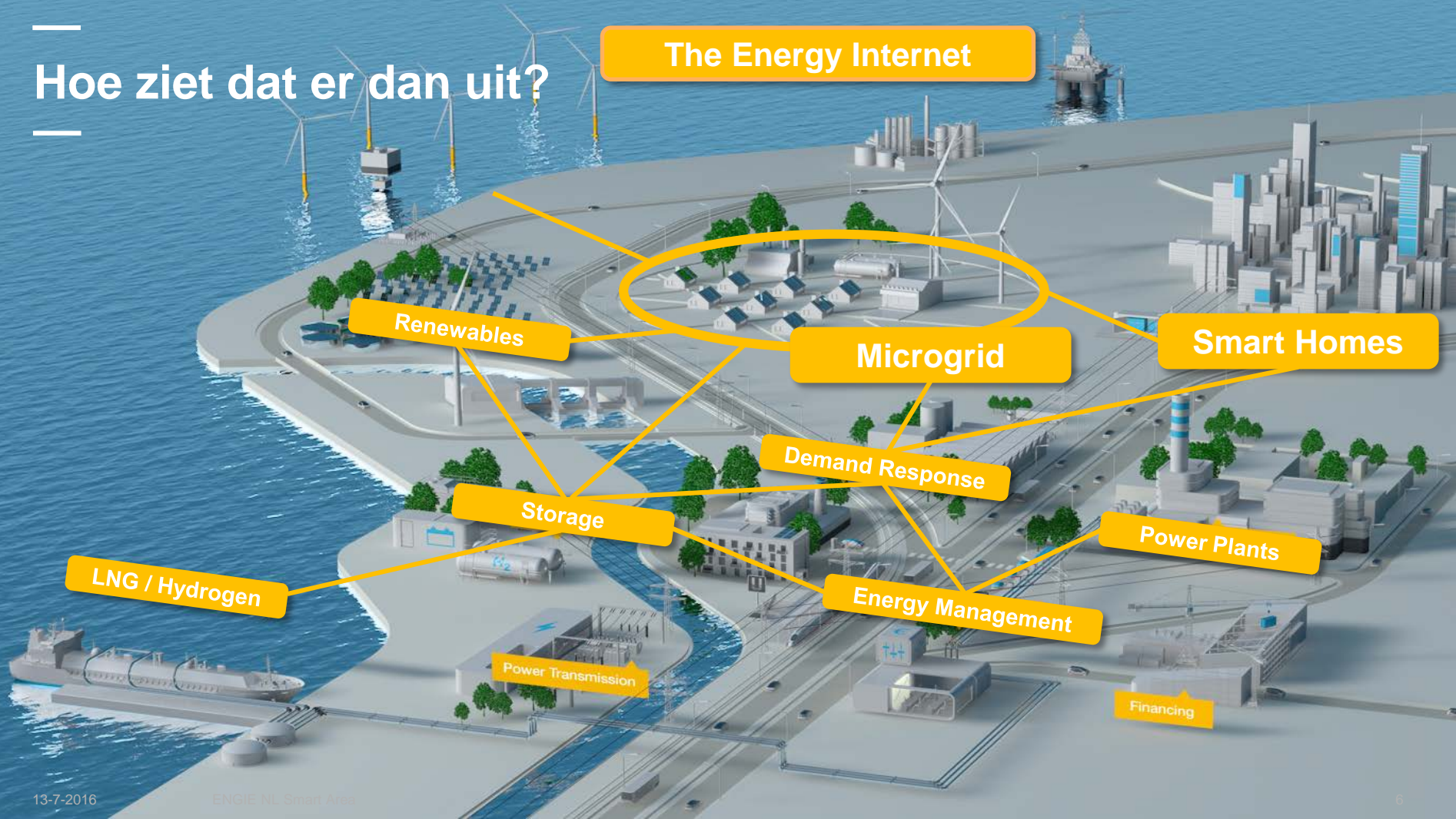
Opladen in Rotterdam

Aantrekkelijke regeling elektrische oplaadpunten
Eenvoudig aanvragen via www.rotterdam.nl/elektrischrijden

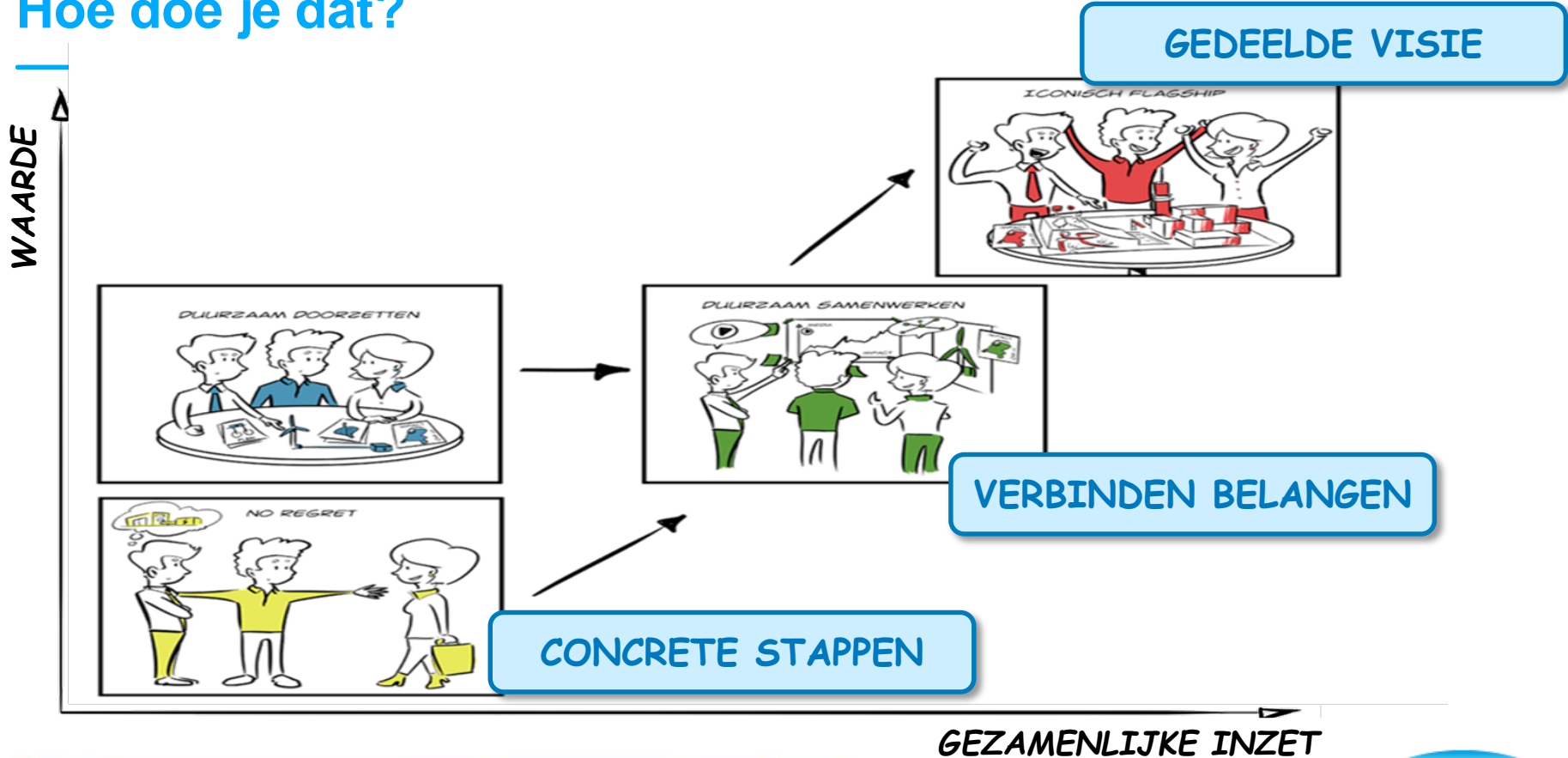

Hoe ziet dat er dan uit?

The Energy Internet

Hoe doe je dat?

Voorbeeld: warmtenet Zaanstad

De gemeente Zaanstad wil energieneutraal worden.

- De grootste impact zit in het vervangen van aardgas door duurzame warmte
- Het wordt een open warmtenet met mogelijkheden voor inzet meerdere duurzame bronnen
- Warmte naar bestaande bouw: versnelling van energietransitie

Biomassa centrale

125.000 GJ/jaar
2.500 huishoudens
9 utilitaire panden
7 km leiding
7.000 ton CO₂ reductie

Riool water zuivering

Aansluiting Amsterdams warmtenet (AEB)

Hoe gaat dat gesprek?

wat gaan we doen?

hoe gaan we samenwerken?

wat zijn mijn risico's?

mag dit juridisch?

hoe werkt het?

wat als er nieuwe technieken komen?

wat vinden mijn klanten?

verdient iemand anders niet teveel?

wat als iemand weggaat?

wat vinden mijn aandeelhouders?

betaal ik niet teveel?

wat vindt de overheid?

Onze ervaringen

- Zorg vooraf voor commitment.
- Het gaat om het verbinden van belangen.
- Gezamenlijke sessies met voor iedereen begrijpelijke inhoud.
- Een spelvorm is beter (en leuker) dan een powerpoint
- Onderzoek wat iedere partij kan inbrengen om de doelen te bereiken.
- Start klein en concreet, maar denk groot.

Durf voor de integrale oplossing te gaan!

- Werk samen met iedereen. Overheden, burgers, klanten en concurrenten.
- Denk in oplossingen. Het is niet de techniek die ons beperkt, en het zijn ook niet de kosten die ons beperken – wel het zoeken naar de juiste waardering bij alle partijen.
- Het gaat niet om het afwentelen van risico's op de ander. Wel om het zorgen dat degene die het risico het beste kent en kan dragen, dat ook gaat doen.
- Het is de durf om samen te werken op een nieuwe wijze, met een langere horizon en denkend vanuit de waarde voor alle betrokkenen.

“Ik heb geen geheim van succes. Gewoon je best doen,
iets leuk vinden en goede mensen om je heen
verzamelen. Want alleen kan je niks en met zijn allen
kun je alles.”

Johan Cruijff

ENGIE